

De Sherman van Ede

BEVRIJDING EDE
Op 17 april 1945 is het dorp EDE
bevrijd door het Canadese
"CALGARY" regiment met
Sherman tanks. Deze eenheid
maakte toen deel uit van de
Britse "POLAR BEAR" Divisie

Scenario en tekst: René Verhulst
Cartoons: Jasper en Martijn Hendriksen

Hoofdpersonen

Wanneer mensen in Ede het over de tank hebben, dan gaat dat om de Sherman tank die bij het pannenkoekenhuis de Langenberg staat. Over die tank gaat dit verhaal. Waarom staat die tank daar?

John: *commandant.*

Laurence: *de bestuurder van de tank.*

Jack: *de lader en radioman van de tank.*

Bill: *de schutter van de tank.*

Oliver: *bijrijder en mitrailleursschutter van de tank.*

Ellis: *inwonster van Ede (zus van Michiel).*

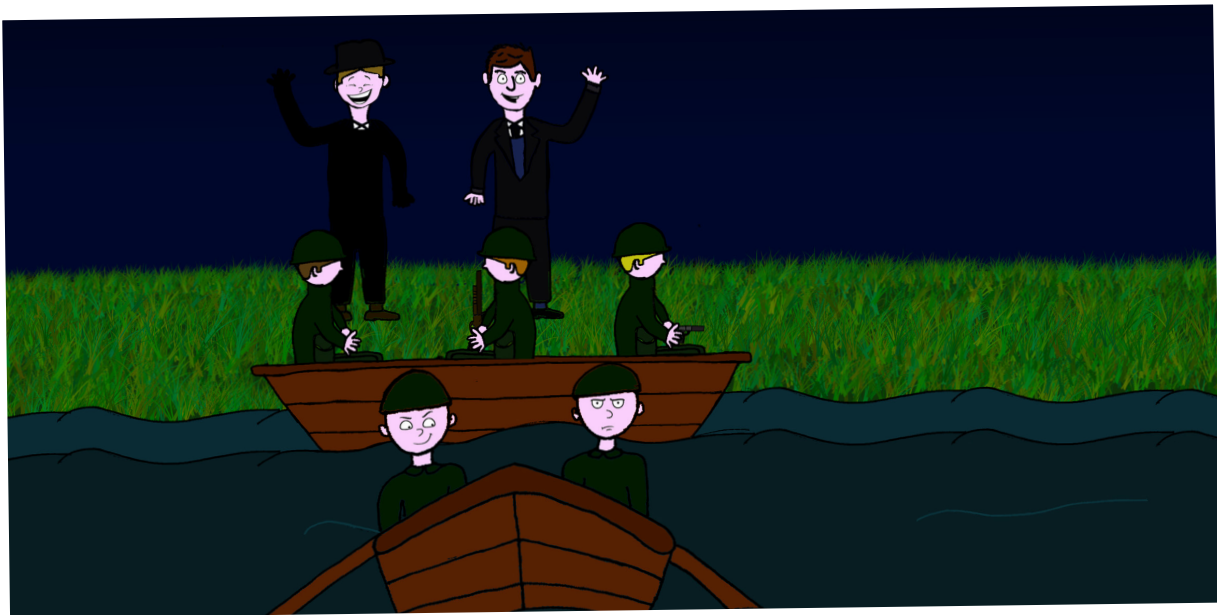
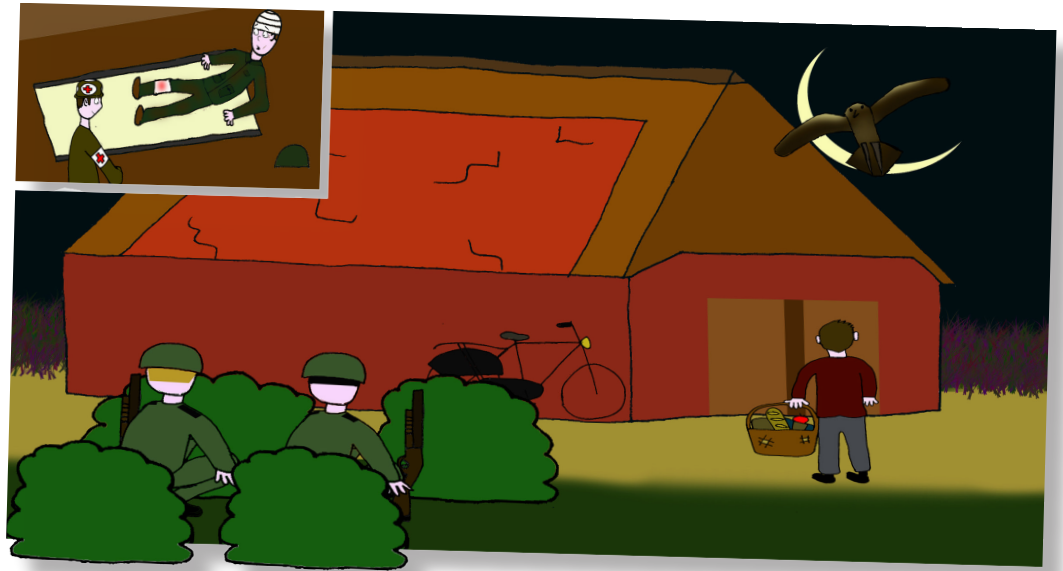
Michiel: *inwoner van Ede (broer van Ellis)*

Op maandagmiddag 18 september 1944 landen bijna 2000 Engelse parachutisten op de Ginkelse Heide. Ze komen niet om Ede te bevrijden, maar willen de brug bij Arnhem veroveren om op die manier de Duitsers sneller te verslaan. De Duitsers staan rond de Ginkelse Heide en schieten op de parachutisten.

Het lukt niet om de brug te veroveren. Een deel van de parachutisten verbergt zich rond Ede, zoals bij de Mossel en in boerderijen en schaapskooien. De mensen in Ede geven hen te eten.

De Duitsers zoeken de parachutisten. Ze kunnen niet te lang ondergedoken blijven. Door verzetsmensen in Ede wordt bedacht om ze via Bennekom, langs de Keijenberg naar Renkum te brengen. Daar kunnen ze de rivier oversteken om zo in bevrijd Nederland te komen.

Op 23 oktober 1944 midden in de nacht bereiken meer dan 100 mensen op deze manier de veilige overkant van de rivier. Het zijn 112 Engelsen, 6 Amerikanen, 1 Canadees, 1 Rus en 18 Nederlanders.

maar de mensen in Ede zullen tot april 1945 moeten wachten tot ze vrij zijn. Het is moeilijk om aan eten en kleren te komen en 's avonds mag je niet naar buiten. De Duitsers hadden heel sterke wapens. Al

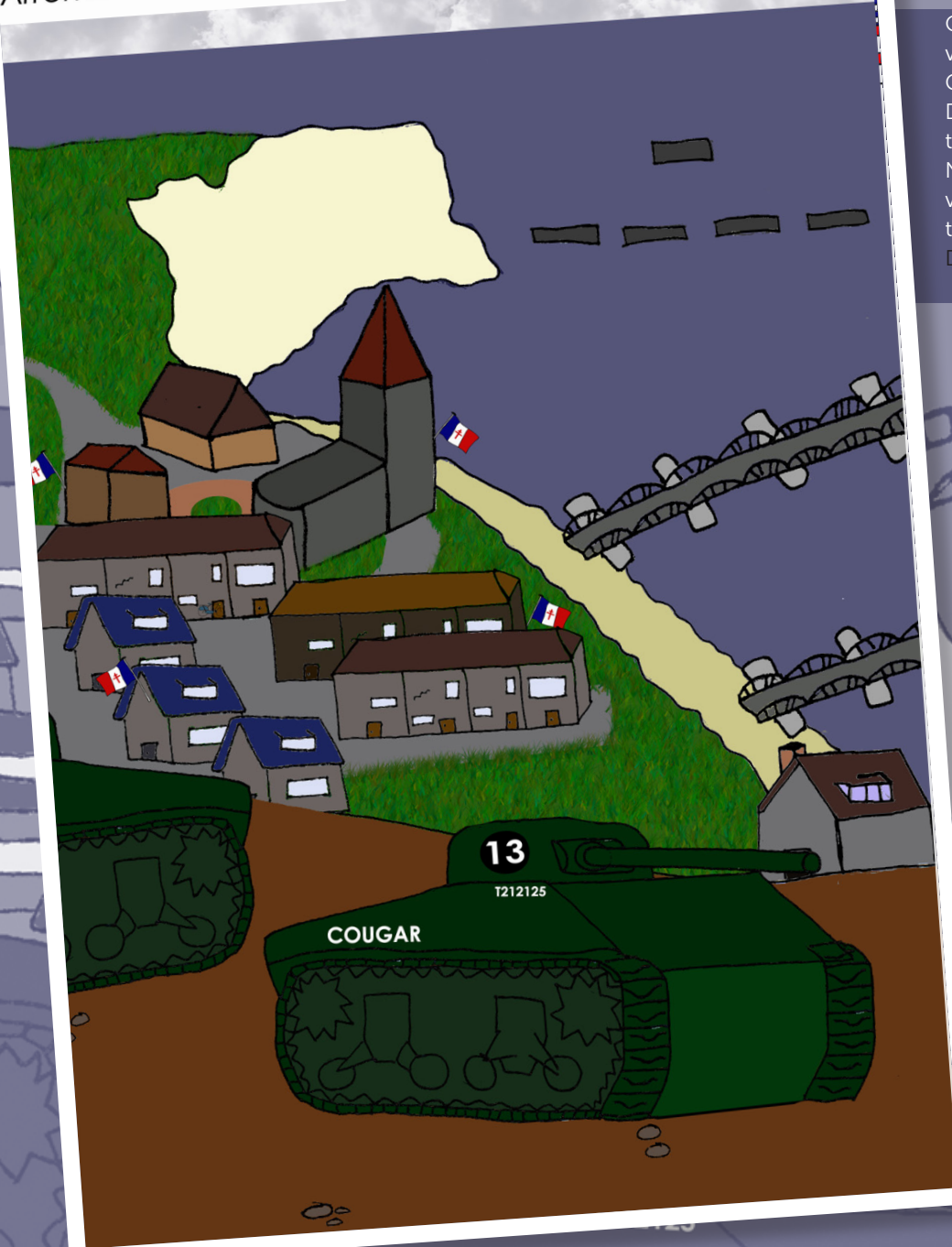

1942, Amerika

jaren voor de oorlog hadden ze tanks en kanonnen gemaakt. In Amerika begon men in 1942 tanks te maken. In grote fabrieken werden bijna 50.000 Sherman tanks gemaakt en die werden op treinen en schepen naar Europa gebracht. Ook onze Sherman tank.

Arromanches, Frankrijk

Op 6 juni 1944, ruim 3 maanden voor de parachutisten op de Ginkelse Heide landen, is het D-Day. Heel veel soldaten met tanks veroveren de stranden in Normandië, Frankrijk. De bevrijding van Europa is begonnen. Sherman tank Cougar komt aan land. De Duitse tanks (Panther en

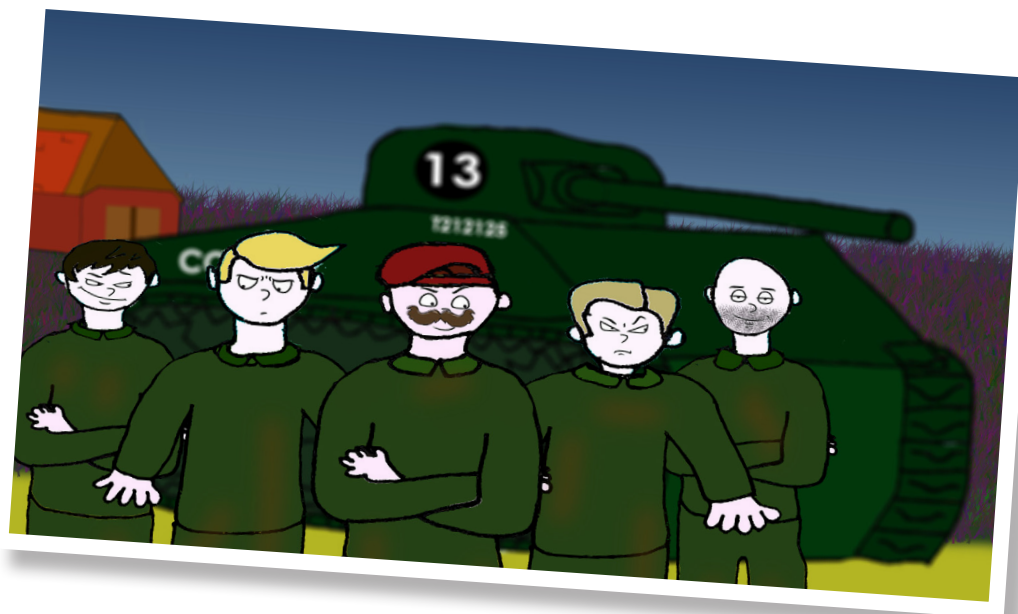
COUGAR

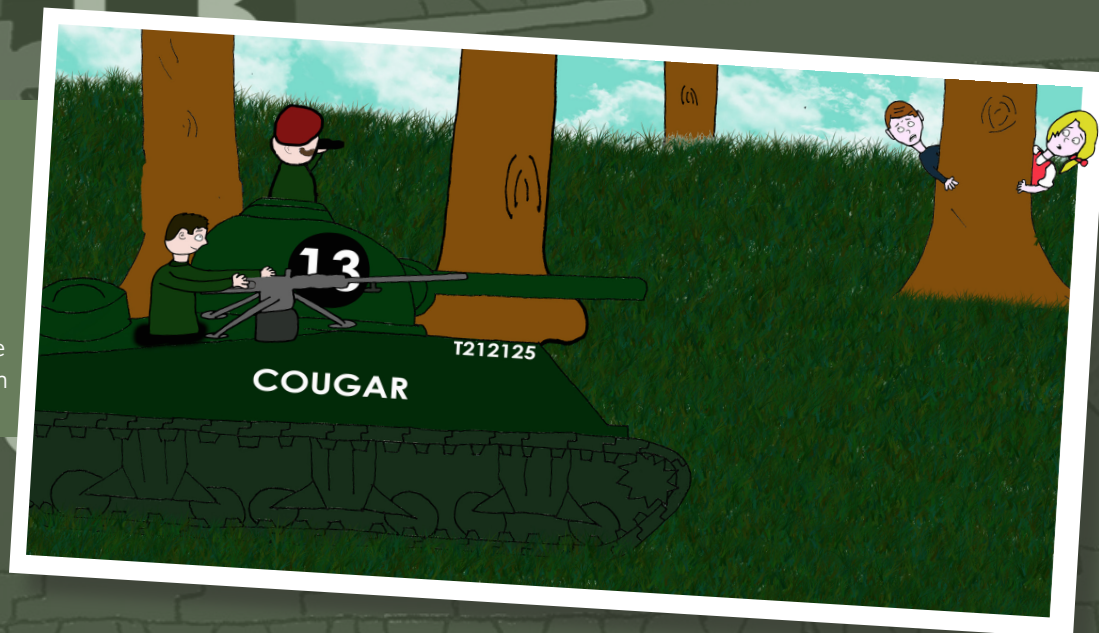
Tiger) waren sterker dan de Sherman. Wanneer een Sherman tegenover een Duitse tank zou staan, dan zou de Sherman kapotgeschoten worden. Maar de Sherman was niet bedoeld om tegen de Duitse tanks te vechten, de tank moest de oprukkende soldaten te voet (infanterie) ondersteunen met z'n kanon en twee mitrailleurs. En de Sherman was sneller en wendbaarder dan de Duitse tanks. En het allerbelangrijkste: er waren veel meer Sherman tanks dan Duitse tanks.

Commandant John, schutter Bill, lader en radioman Jack, bestuurder Laurence en bijrijder en mitrailleurschutter van de tank Oliver staan aan de rand van de Ginkelse Heide.

De tank staat bijna boven op de Langenberg. Voordat ze Ede binnen rijden, willen John en zijn bemanning zeker weten dat er geen Duitsers zijn. Behalve sterke tanks hebben de Duitsers ook een kanon, de FLAK, die een Sherman tank kapot kan schieten.

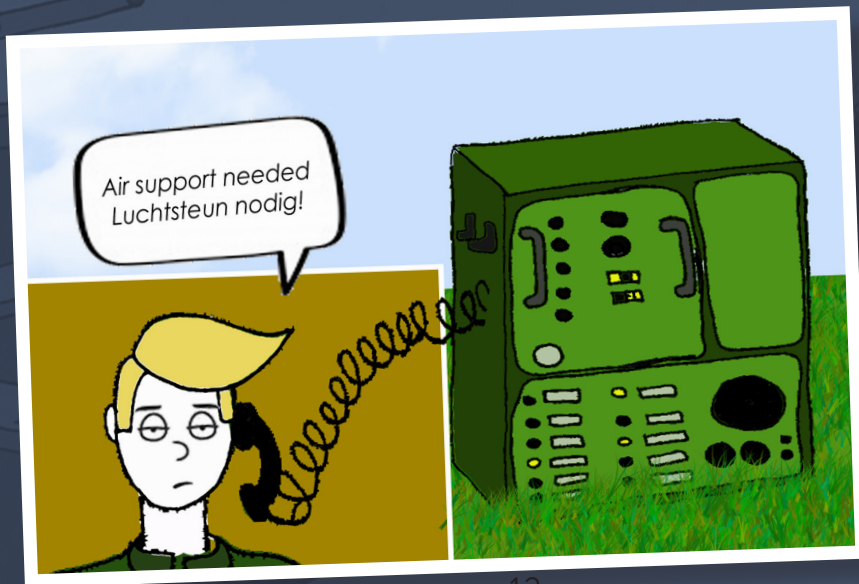

Michiel en Ellis zijn vanuit hun huis aan de Arnhemseweg naar boven gelopen. Ze hebben van hun ouders gehoord dat de bevrijders eraan komen en hoewel ze binnen moeten blijven, willen broer en zus dat met eigen ogen zien.

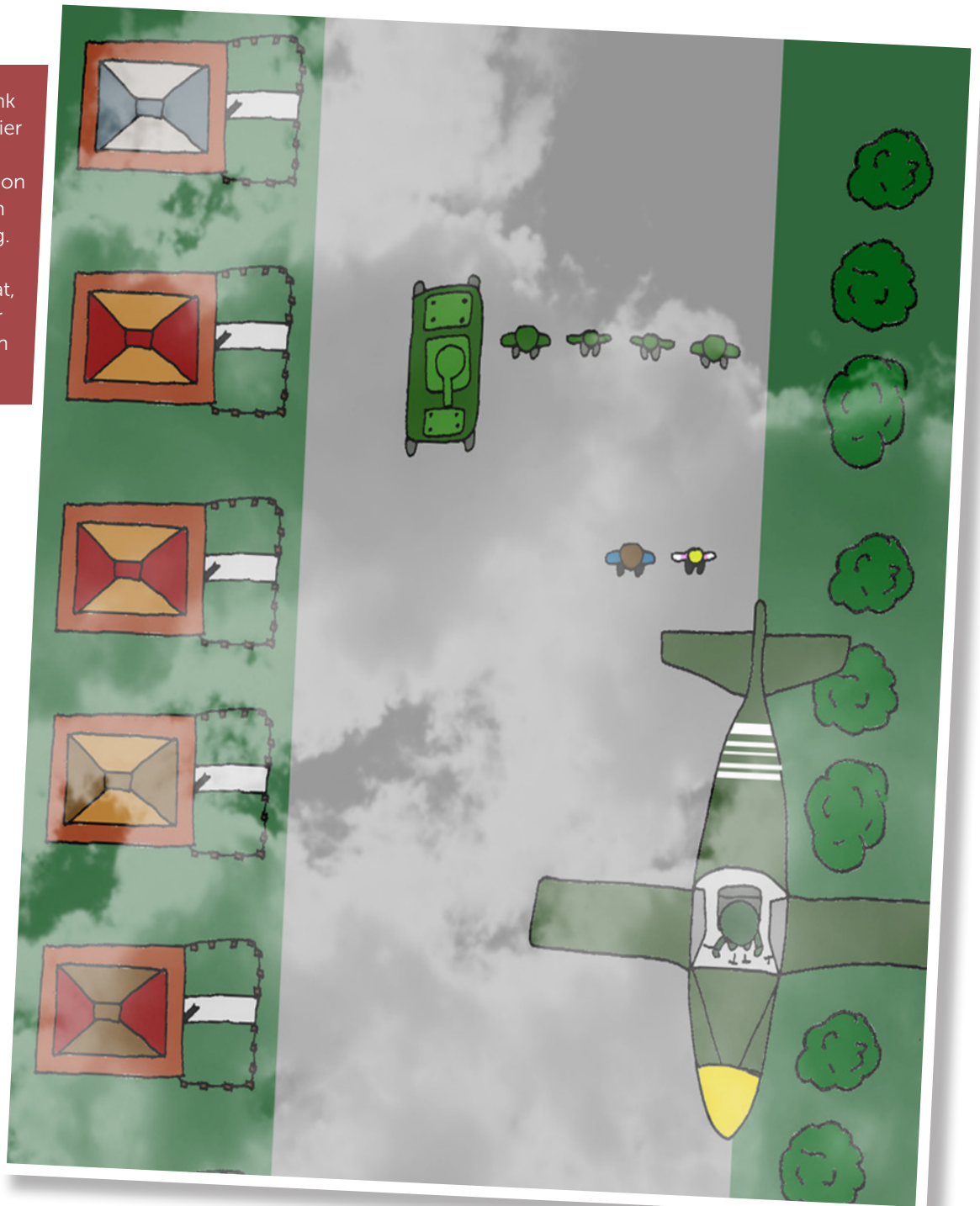

Als de tank de Arnhemseweg gaat oprijden, schiet het kanon van de Duitsers de tank kapot. Ede wordt op dat moment niet bevrijd.

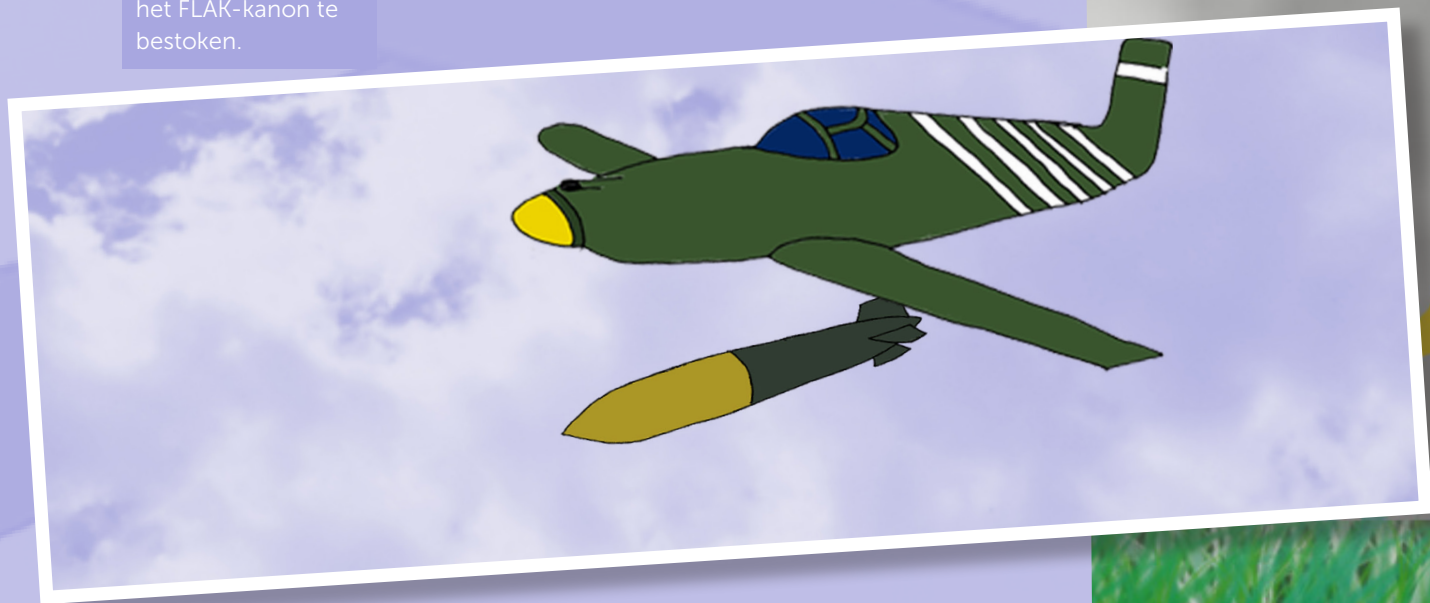

Met de radio uit de tank wordt het hoofdkwartier om een vliegtuig gevraagd. Om het kanon uit te schakelen, is een bommenwerper nodig. Jack geeft door waar het kanon precies staat, dan kan de piloot daar de bommen neer laten komen.

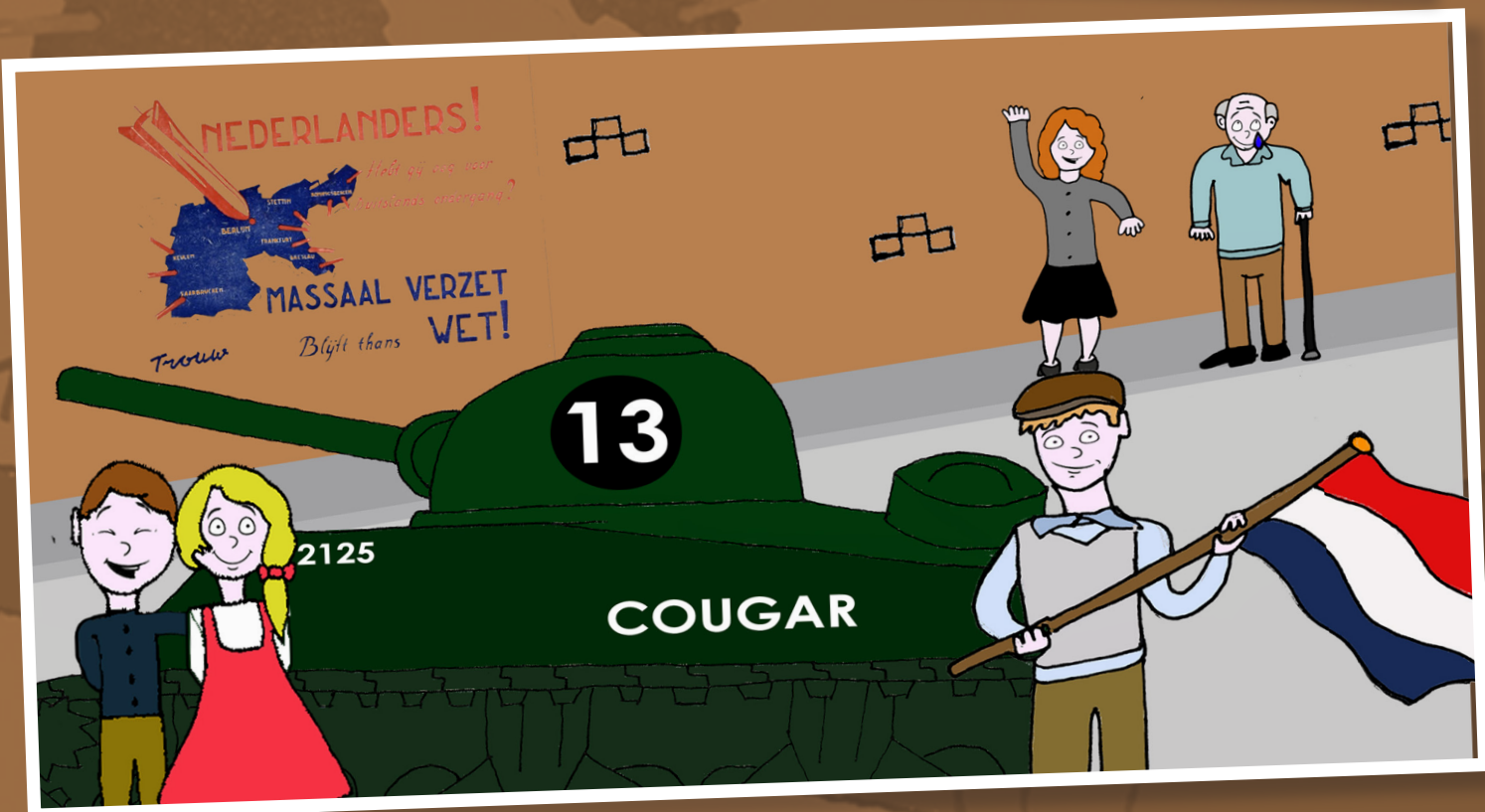
Een Amerikaanse P51 Mustang komt aangevlogen om met zijn bommen het FLAK-kanon te bestoken.

BOEM

Op de achterkant zie je het bevrijdingsmonument, op deze plek herdenken we elk jaar op 17 april de bevrijding. En dan bedanken we de soldaten van de 'Polar Bears' voor wat zij voor ons gedaan hebben. En natuurlijk ook een beetje de twee Edese kinderen die ze hielpen. En dan de tank, onze tank op de Langenberg. Die staat op de plek waar John en zijn mannen Ede wilden binnen rijden.

Korte verantwoording over 'De Sherman van Ede'

Voorbereidingen

Dit jaar is het 75 jaar geleden dat de gemeente Ede werd bevrijd door Britse en Canadese troepen. Er waren initiatieven voor herdenkingen, festivals en veteranenbijeenkomsten. Het coronavirus zorgde ervoor dat deze plannen helaas niet uitgevoerd konden worden. Een idee was om kinderen tot ongeveer 14 jaar iets te vertellen over de tank die boven op de Langenberg staat. Veel mensen uit Ede kennen hem. Waarom staat die tank daar?

Met Jasper en Martijn Hendriksen, beter bekend als de Two Green Guys, ontstond het idee om hun cartoons te combineren met een kort verhaal over de Sherman tank. De bedoeling was om het bij het Bevrijdingsfestival in april 2020 te presenteren voor groepen 8 van de Edese basisscholen. Het verhaal is gemaakt, maar een echte presentatie kon natuurlijk niet. Uiteindelijk heeft die, zeer eigentijds, dus online plaatsgevonden.

Over Sherman

Op 16 april 1945 reed Captain John Davies met vier Sherman tanks vanuit Arnhem naar Ede. Zijn tank was de Cougar (poema). De tanks hadden een bijnaam, maar die kon je niet zomaar bedenken. Die van het 'Calgary' Regiment begonnen met een C, naar de eerste letter van het regiment.

Waar komt dan de naam Sherman vandaan? De M4 Sherman was de belangrijkste Amerikaanse tank die tijdens de Tweede Wereldoorlog werd ingezet op alle fronten. De tank had 5 bemanningsleden, was bijna 6 meter lang, 2,6 meter breed en 2,7 meter hoog. Hij weegt 31 ton. Met de dieselmotor kon een maximum snelheid bereikt worden van ongeveer 50 kilometer per uur en vol met brandstof was het bereik 161 kilometer. De naamgever was de Amerikaanse generaal William T. Sherman uit de Amerikaanse Burgeroorlog (1820-1891). Voor de Noordelijken in deze oorlog was hij een oorlogsheld. Hij voerde een geïntenseerd en hard leger aan dat op lange tochten alles verpletterde wat het tegenkwam. Hij belegerde onder andere de stad

Atlanta en maakte die met de grond gelijk. De naam Sherman werd niet willekeurig gekozen voor deze tank. Gek genoeg veroordeelde hij het oorlogvoeren met uitspraken als 'succes wordt bereikt door doden en leed van families.'

Het begrip 'sherman' bestaat nog steeds in Amerika. Generaal Sherman werd in 1884 door de Republikeinen gevraagd of hij kandidaat voor het presidentschap wilde worden. Dat weigerde hij en tot op de dag van vandaag heet dat een 'sherman.'

FLAK

In dit verhaal willen de Duitsers met een FLAK op de tank schieten. Dit Duitse kanon staat in dit verhaal bij het Bevrijdingsmonument op de hoek van de Arnhemseweg en de Vossenakker. De afkorting FLAK komt van het Duitse Flugabwehrkanone. De Duitsers hadden heel veel van deze kanonnen, die waren bedoeld om vliegtuigen neer te schieten. Met de 8,8 cm dikke kogels (kaliber 8,8 is de diameter, de rechte lijn door het midden van een cirkel) kon men door het zwaarste pantser schieten, dus zeker door het lichte metaal van een vliegtuig. Per minuut kon de FLAK 15 tot 20 keer schieten. Dat dit kanon daar stond in 1945 is verzonnen, net als de kinderen Ellis en Michiel die de tankbemanning waarschuwen voor de Duitsers.

Mustang

De Amerikaanse jachtbommenwerper P 51 Mustang die het FLAK-geschut uitschakelt, vloog in die tijd echt rond en deze vliegtuigen hebben ook op de Duitsers bij de Arnhemseweg geschoten. Net als de Sherman tank werd dit vliegtuig in de Tweede Wereldoorlog gebouwd. In oktober 1940 ging de eerste het luchtruim in. Voor de rest gaat een vergelijking met een tank nauwelijks op. Het maximum gewicht van de Mustang is 5 ton en je kon er 2000 kilometer lang mee in de lucht blijven. Het was een snelle escortejager voor grote bommenwerpers met een topsnelheid van 700 kilometer per uur. De piloot had twee bommen en 4 machinegeweren als vuurkracht.

Tijdbalk 1940-1945

10 mei 1940: De Duitsers bezetten Ede de eerste slachtoffers vallen bij Juffrouw Tok. Daar staat nu het Huzarenmonument.

10 mei 1940: De Duitsers vallen Nederland binnen.

Begin 1942: De eerste Sherman tanks rollen uit de fabrieken in Amerika. Tot 1945 worden er bijna 50.000 gemaakt.

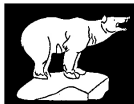
18 september 1944: Op de Ginkelse Heide landden ongeveer 2000 parachutisten om de brug bij Arnhem te veroveren. Dat mislukt Nederland boven de rivieren en dus Ede blijven bezet.

6 juni 1944: D-Day, landingen in Normandië, de eerste Sherman tanks komen aan land in Frankrijk.

17 april 1945: Ede wordt bevrijd door Canadese "Polar Bears".

5 mei 1945: De Duitsers geven zich over Nederland is bevrijd.

Samenstelling

Jasper en Martijn Hendriksen zijn een tweeling die cartoons tekenen over Ede en andere zaken (twogreenguy.nl). Zij stonden wekelijks in de Edese Post met een cartoon. In 2018 ontvingen zij de Pluim, een gemeentelijke onderscheiding voor onder andere hun creativiteit.

René Verhulst is burgemeester van Ede en auteur van diverse boeken, korte verhalen, cabarettteksten en stripscenario's. Met z'n drieën hebben zij met veel plezier gewerkt aan De Sherman van Ede en ze hopen dat u ervan geniet.

Ede, 17 april 2020.

